

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam po nj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštne proste.

Borba z Rusi.

Pri Krakovu ujeli 5000 Rusov, med njimi 27 častnikov. — Pri Lodzu ujeli okoli 20.000 Rusov. — Rusi se na desnem krilu umikajo. — V Karpatih nič izrednega. — V Srbiji se naše čete na novo razvrščajo. — Srbi zbrali vse čete in dobili rusko pomoč. — Na Francoskem nič izrednega. — Turki poročajo o zmagah.

Avstrijsko stališče.

Zivimo v zgodovinskih dneh. S krvjo in železom črta in kleše usoda državam po Evropi, Aziji in Afriki novo bodočnost. Nekatere bodo izginile, druge se povečale, nekatere se zmanjšale, nove bodo nastale. Tudi medsebojno razmerje se bode spremenilo in ustvarile se bodo nove zveze. Nekatere dinastije se bodo potisnile med plemenitaške rodbine, druge zadobile na uplivu in sijaju, tretje seveda izgubile. Na milijone in milijone vojakov je na bojiščih zaposlenih, da zarišejo nov zemljevid starega sveta.

Sedaj so veliki časi. Sedaj je treba misliti na skupnost in ne na posamezne dele, vsak mora pustiti oziroma svojo ožjo domovino, da tem sigurneje dovedemo našo skupno domovino Avstrijo do zmage in nove moči in da uvrstimo v krono naše, skoro tisočletne vladarske hiše Habsburžanov nove bisere, kajti samo v edinosti in skupnosti je moč in zmaga.

Austriaci Sloveni docent. Ko se je napovedala vojska slovanskima državama Rusiji in Srbiji, nismo niti trenotek dvomili, kje je naše mesto. V stari udanosti do Habsburžanov so se avstrijski Slovani podali na bojišča, da tamkaj krvavijo in umirajo za svojo skupno domovino in svojo vladarsko hišo. Ves svet ve, da so sovražniki na tihem računili na slabost avstrijskih Slovanov, češ, v danem trenutku bodo odrekli. Toda to se ni zgodilo. Zračunili so se, ker niso poznali naše nesebične zvestobe do Avstrije in cesarja in so zamenjali to zvestobo z našim večnim in odločnim bojevanjem napram germanizatoričnim in madjarizatoričnim tendencam centralnih in pokrajinskih vlad.

Avstrija je domovina tudi nas Slovanov ravnotako kakor Nemcev in Madžarov, in zato čuvamo nad njeno usodo z enako vestnostjo in skrbjo. Za njeno bodočnost, za njeno neodvisnost in njeno mogočnost vneto bijejo naša srca in ker smo najštevilnejši, je kajpada razmeroma tudi največ avstrijskih Slovanov na bojiščih, ki žrtvujejo dan za dnevom življenje in imetje, da na nepobiten način dokažejo domoljubno čustvo svojih narodov.

Toda ko teče toliko slovanske krvi za slavo Avstrije in Habsburžanov, ko odhajajo vedno novi slovenski vojniki na bojišča, da se borijo za neodvisno bodočnost Avstrije in slavo habsburške hiše, se najdejo na našo veliko žalost ljudje, ki smejo javno in neovirano zagovarjati misel, naj se po boju prostovoljno odrečemo absolutni neodvisnosti Avstrije in vladarske hiše ter se zadovoljimo z ulogo, ki jo imajo sedaj posamezne nemške zvezne države in vladarske hiše pod vodstvom pruskega kralja. Mi odgovorjamo na to: Avstrija nad vse, kakor za nas, tako tudi za druge narode.

Obžalujemo vznemirljiv nastop nezrelih fanatičnih elementov in pričakujemo, da se v bodoče onemogoči njih javno nedomoljubno uplivanje na širje kroge. V interesu Avstrije in Habsburžanov si ne damo vzeti pravice, da bi tega odkrito ne izrekli in ne

glede na levo in desno povdarjali avstrijskega stališča.

Slovani smo že pokazali svoje, neskaljeno avstrijsko domoljubje, zato je treba, da ga tudi drugi narodi. Vse skupaj naš mora prevevati le eno prepričanje: Avstrijci smo in nič drugega kot Avstrijci.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Borba za odločitev se nadaljuje.

Dunaj, dne 7. decembra.

Avstrijski generalni štab uradno razglasi: Borba za odločitev na ruskem bojišču se nadaljuje. Avstrijske in nemške čete so zavrrile ruske napade, ki so bili naperjeni v prostoru od Piotrkowa čez Noworadomsk proti severu. Nemške čete so prodiranje sovražnikovo ustavile. V zahodni Galiciji so tudi večji boji v polnem teku. Izid teh bojev še ni znan. V tem prostoru so naše in nemške čete ujele zopet 1500 Rusov. Boji v Karpatih se nadaljujejo. Na nekaterih mestih je sovražnik več močnih čet premaknil nazaj (v Galicijo) za karpatske gorske grebene. (Mesto Piotrkow leži južno-zahodno od Varšave, Noworadomsk pa severnoizhodno od Čenstohova. Obe mesti sta na železniški progi Čenstohov—Varšava.)

Rusi pri Lodzu izgubili 20.000 mož.

Dunaj, 8. decembra.

Na severnem Poljskem se Rusi naglo umikajo, ker jih hočejo Nemci od jugoizhoda obkoliti. Izgube, ki so jih Rusi utrpeli (pri bojih okoli Lodza, se cenijo na 20.000 mož. Nemci so Rusom za petami.

Ruski poraz pri Lodzu.

Bern, dne 8. decembra.

O vojnem položaju na Izvodu piše list „Bund“, da je na Poljskem rusko napadanje zlomljeno pri korinini, kar se je zahvaliti velikanski napadalni sili Hindenburgovega prodiranja v ruski bok. Le velikanski in najobupnejši naporji vseh sil, ali pa splošno umikanje, še more rešiti Ruse in njihovega položaja, ali pa mora stati neštevilnih žrtev.

Boj za Krakov.

Dunaj, dne 8. decembra.

Avstrijski generalni štab uradno razglasi: Boji v zahodni Galiciji postajajo vedno srditejši. Naše čete so prijele sedaj sovražnika tudi od zahodne strani ter so ga pognale iz njegovih postojank Dobczyce—Wieliczka (južnoizhodno od Krakova). Naše čete nadaljujejo z napadanjem ruskih postojank. Število ujetnikov se še sedaj ne da natančno dognati. Dosedaj se je odposlalo čez 5000 Rusov, med njimi 27 častnikov, v našo državo. Na Poljskem so naše in nemške čete v prostoru južnozahodno od Piotrkowa povsod odbile vse nove ruske napade. V Karpatih se ni zgodilo nič posebnega.

Trdnjava Przemysl se neprestano obstreljuje.

Bukarešta, dne 7. decembra.

Petrogradski list „Nowoje Wremja“ opisuje boj za Przemysl sledeče:

Prvi napad na trdnjavo je avstrijska posadka z obkroževanja vrednim junaštvom krepko odbila. Drugo obkroževanje je za rusko armado islotako kot prvo polno težav. Rusko armadno vodstvo se je moralo odločiti, ali naj za zavzetje trdnjave žrtvuje zopet veliko število ljudi ali pa se skuša polastiti trdnjave na drug bojni način: z neprestanim obstreljevanjem. Radko Dimitriew se je odločil za poslednji način, ker se je končal prvi napad z neuspehom in zahteval prevelikih žrtev. Przemysl se torej sedaj neprestano obstreljuje, a priznati moramo (namreč Rusi), da se je dosedaj doseglo le malenkostne uspehe.

General Dimitriew še vedno poveljnik pred Przemyslom.

Sofija, dne 7. decembra.

Ruska uradna poročila zatrjujejo, da je Radko Dimitriew še vedno poveljnik ruske armade, ki oblega avstrijsko trdnjavo Przemysl. Poročila, ki so jih raztrosili nekateri listi, da je prevzel Dimitriew poveljstvo ruskih čet zoper Turke, ne odgovarjajo resnici.

Slabo spričevalo za ruski tren.

Uradno se iz avstrijskega vojnega časnikarskega stana poroča:

Rusi čutijo, da je naš tren in ureditev dopošiljanja potrebščin za našo armado mnogo bolj urejena kot ruska. To potrjuje tudi armadno povelje, ki ga je izdal poveljnik četrte ruske armade, general Ewert, katero se je našlo pri ujetem ruskem častniku 297. ruskega infanterijskega pešpolka.

Rusko armadno povelje slovi: „13. novembra 1914. Kakor poroča stotnik generalnega štaba prve grenadirske topničarske brigade, Szozegoler, kateri je zbežal iz avstrijskega ujetništva, vlada pri našem sovražniku pri trenu vzgleden red. Avstrijski tren je tako vzorno urejen, da ne rabi skoro nobenega posebnega varstva. Opozorjam korne poveljnike in izražam globoko obžalovanje, da kljub mnogim ukazom in navodilom pri ruskem trenu še vedno ni pravega reda. Zahtevam, da se v tej važni zadevi napravi enkrat pravi red.“

Rusi se bojijo časnikaarjev.

List „Zeit“ poroča po berlinski „Nationalzeitung“, da je vrhovni armadni poveljnik ruske armade, veliki knez Nikolaj Nikolajevič vse ruske in angleške časnikarje odpravil z ruske vojne črte na Poljskem. To je sumljivo znamenje, da na vojni črti ni vse tako, kakor bi si želel Nikolajevič, da bi se lahko poročalo med širni svet.

Ruski načrti prekrizani.

Berlin, 8. decembra.

Berlinski list „Lokalanzeiger“ javlja z dne 7. decembra:

Iz brzojav angleških poročevalcev v Petrogradu se sedaj dobi utis, da so najnovejši nemški sunki zelo izdatno zmanjšali moč ruskega prodiranja in prekrizali ruske načrte. Današnje poročilo nemškega generalnega štaba nič ne omeni, da so

morali Rusi izprazniti Lodz. Pač pa prizna poročevalac „Daily Maila“ v Petrogradu, da je bil napad Nemcev krepak in da so prodirali na večih točkah. Dopisnik lista „Times“ javlja, da so začeli Nemci že dne 30. novembra obstreljevati Lodz. Z bojišča se je zdelo, kakor bi Lodz obdajal morje plamenov. V sredo so odkorakali Nemci iz mesta Zgierce, da bi naskočili Lodz, ki je že dva meseca brez vsake zveze z zunanjim svetom. V mestu so počivale vse tovarne. Med prebivalstvom je vladala lakota. „Daily Telegraph“ javlja istotako, da Nemci že od prejšnje srede prav krepko prodirajo in so pri tem pritegnili na severno-zahodno Poljskem mnogo ojačenj. Nemci so gospodarji železniške proge Torun (Toru) — Wloclawek — Lowicz — Kalisz — Lowicz. Ob tej zadnji progi zbirajo Nemci trajno nova ojačenja.

300 ruskih topov v Bolgariji.

Berolin, dne 6. decembra.

Ruska vlada je stavila na bolgarsko vlado zahtevo, naj Bolgarija dovoli Rusiji, da sme 300 novih topov, ki jih je francoska tvrdka Schneider-Creuzot izdelala za Rusijo in so došli v bolgarsko pristanišče Dedeagač, spraviti čez bolgarsko ozemlje v Rusijo. Bolgarska vlada je kljub raznim ruskim grožnjam in obljubam rusko zahtevo odločno odklonila. Bolgarija se sklicuje na svojo, že večkrat izraženo nevtrality. Topove so morali končno odposlati v Francijo nazaj, ker radi ledu, ki že pokriva rusko morje pri Arhangeljsku v Severnem morju, ne morejo spraviti iste v Rusijo.

Cesar Viljem obolel.

Berolin, 8. decembra.

Wolffov časnikarski urad prinaša sledečo uradno poročilo:

Nemški cesar je moral svoje nameravane zopetno odpotovanje na bojno črto radi močnega nahaoda v sopilih, združenega z mrzlico, za nekaj časa odložiti. Cesar se je še včeraj in danes držal toliko po koncu, da je sprejel načelnika nemškega generalnega štaba, ki mu je poročal o celnem vojnem položaju.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Nova razvrstitev naše armade v Srbiji.

Dunaj, 7. decembra.

Z južnega bojišča se uradno poroča:

Z zavzetjem Belgrada je nastala potreba, da se naše čete v Srbiji na novo razvrstijo. Podrobnosti o tem razvrščanju se kajpada še sedaj ne morejo objaviti.

Uradno poročilo s srbskega bojišča.

Dunaj, 8. decembra.

Z južnega bojišča se uradno poroča:

Nova razvrstitev naših čet v Srbiji se vrši po določenem načrtu. Posamezni sovražni poskusi, motiti našo razvrstitev, so bili odbiti. Sovražnik je pri tem imel obšutne izgube. Naša ofenziva (napadalno prodiranje) na južni strani Belgrada ugodno napreduje. Do sedaj smo že ujeli v teh bojih 14 srbskih častnikov in 400 mož.

Srbi zbirajo svoje čete.

Dunaj, 8. decembra.

Mi v Srbiji nanovo razvrščamo svoje čete, a Srbi se med tem skrbno pripravljajo na odpor. Dobili so znatno število novih čet in sicer iz Rusije. Razven tega so odpoklicali vse svoje čete iz Nove Srbije in od bolgarske meje. S temi četami so sedaj začeli iz prostora Arangelovae in Gornji Milanovae oživno postopati proti našim postojankam ob Kolubari.

Uprava v Belgradu.

General Frank je izročil občinsko upravo Belgrada trem prejšnjim belgrajskim občinskim zastopnikom. Za župana pa je imenovan meščan Nestrovič. Upati je, da se bo belgrajsko prebivalstvo, ki je zbežalo, kmalu vrnilo. Jeden izmed novih občinskih upraviteljev se je izrazil: V mestu je vse mirno. In odkrito moramo priznati lepo izpravično postopanje avstrijskih poveljnikov in čet. Mi sedaj ne politiziramo, ampak se trudimo, da kaj storimo za Belgrad in njegovo prebivalstvo. Za mestnega poveljnika v Belgradu je imenovan generalmajor pl. Haala, ki je bil dosedaj trdnjavski poveljnik v Sarajevu.

Novo srbsko ministristvo.

Niš, 7. decembra.

Uradno se poroča, da je Pašić zbral novo ministristvo, ki je sestavljeno iz vseh liberalcev, iz vseh srbskih strank. Ministrski sedeži so se sledeče razdelili: Pašić predsedstvo in zunanje zadeve, Paču finance, Jovanović notranje zadeve, Durič pravosodje (vsi štirje pripadajo staroradikalni stranki), Drašković javna dela, Davidović poduk (pripadajo neodvisni radikalni stranki), Vojeslav Marinković (naprednjak) poljedelstvo in, trgovino, artileriji.

ski polkovnik Bojović vojaštvo. Ker se novi vojni minister Bojović nahaja sedaj v inozemstvu, bo ministrski predsednik Pašić do njegove vrnitve vodil vno ministristvo.

Kako je bil princ Jurij ranjen.

Belgrad, 8. decembra.

Kakor se je svoj čas poročalo, je bil princ Jurij močno ranjen. Kakor se je sedaj izvedelo, je dobil Jurij rano tedaj, ko je z daljnogledom z belgrajškega griča Kalimegdan opazoval gibanje Avstrijcev na nasprotnem bregu Donave. Pri tem je padla v njegovo bližino avstrijska granata, katere kosci so princa ranili na vratu. Princ Jurij je padel nezavesten na tla. Njegov pribočnik ga je odnesel najpogreje v grad Topola pri Belgradu, odkoder so ga pozneje spravili v Niš.

Mobilizacija Grčije.

Dunaj, dne 6. decembra.

Dunajska „Zeit“ poroča: Grčija s svojo mobilizacijo zelo hiti. V Janini je zbranih več kot 30.000 mož. V sredini decembra se bodo vršili „manevri“ grške mornarice.

Tretja črnogorska armada uničena?

London, 6. decembra.

(Uradno.) Reuterjev časnikarski urad poroča iz Petrograda:

Črnogorski kralj Nikita je brzojavil časniku: „Börsenzeitung“, da je sedaj tudi tretja črnogorska armada bila na bojišču uničena. Kljub temu hočejo Črnogorci brambo svoje domovine nadaljevati in napadati sovražnikovo deželo. Kralj Nikita je še dostavil, da so sredstva Črnogore že izčrpana in da bi bila sedaj pomoč v denarju in vojni potrebštinah njegovi deželi zelo dobrodošla.

Nemško-francosko bojišče

Uradno poročilo o stanju nemških armad.

Berolin, 6. decembra.

Iz velikega vojnega stana se z dne 6. decembra predpolne poroča:

Danes ponoči so izpraznile nemške čete, kakor je bilo določeno v načrtu, kraj Vermelles (južno-izhodno od Bethune), ker bi bila nadaljnja obramba tega kraja, vsled trajnega francoskega obstreljevanja zahtevala nepotrebnih žrtev. Vse stavebe, ki so se še nahajale v tem kraju, so prej nemške čete razstrelile. Nemške čete so zasedle izhodno od tega kraja dobro zgrajene postojanke. Sovražnik ni mogel slediti do sem.

Zahodno in južno-zahodno od Altkircha so ponovili Francozi svoje napade z močnimi četami, toda napadi so bili brezuspešni. Izgube Francozov so bile velike.

V ostalem se na zahodu ni pripetilo nič pomembnega.

Uradno poročilo o stanju nemških armad.

Berolin, 7. decembra.

Iz velikega vojnega stana se z dne 7. decembra poroča:

Iz zahodnega bojišča in od izhodne strani Mazurskih jezer ni nobenih posebnih poročil.

Na Severnem Poljskem so dosegle nemške čete v počasni borbi za Lodz s tem, da so vrgle močne ruske čete ob severni, zahodni in južno-zahodni strani tega mesta nazaj, izrazit uspeh. Mesto Lodz so nemške čete zavzele. Uspehi bitke se še vsled velike razsežnosti bojišča ne morejo pregledati. Ruske izgube so brez dvoma zelo velike. Poskusi Rusov priti iz Južne Poljske na pomoč severni ruski armadi, ki je bila v stiski, so se izjalovili vsled napadov avstrijskih in nemških čet v okraju južno-zahodno od mesta Piotrkow.

Uradno poročilo o stanju nemških armad.

Berolin, dne 8. decembra.

Iz velikega vojnega stana z dne 8. decembra predpolne se poroča:

Na bojišču v Flandriji je vsled zadnjega deževja, ki je razmočilo zemljo, gibanje čet zelo otežkočeno.

Severno od Arrasa so dosegle nemške čete nekaj manjših uspehov.

Vojaška bolnišnica v mestu Lille je včeraj zgorela. Bržčas je nekdo zanetil požar. Vendar ni požar zahteval nobenih človeških žrtev.

Zatrjevanje Francozov, da napredujejo v gorovju Argonnen, ne odgovarja resnici. Že delj časa niso napravili Francozi sploh nobenega izpada. Nasprotno pa nemške čete pridobivajo neprestano počasi tla.

Pri Malancourtu izhodno od mesta Varennes so včeraj zavzele nemške čete francosko opiralno točko. Pri tem je padel večji del posadke. Ostanek, nekaj častnikov in okrog 150 mož, so nemške čete ujele.

Napad Francozov na nemške postojanke severno od mesta Nancy je bil včeraj odbit.

Na izhodu ni od izhodno-pruske meje nobenih posebnih poročil.

Na Severnem Poljskem zasledujejo nemške čete izhodno in južnoizhodno od Lodza sovražnika, ki se naglo umika.

Razven že včeraj javljenih nenavadno velikih in krvavih izgub so izgubili Rusi dosedaj 5000 ujetnikov in 16 topov za strelivo.

Malancourt je vasica v sredi gorovja Argonnen ob izlivu reke Aire v strmo gozdno dolino. Kraj ima komaj 400 prebivalcev in leži 12 kilometrov izhodno od Varennesa.

Načelnik nemškega generalnega štaba.

Berolin, dne 6. decembra.

Načelnik generalnega štaba nemške armade je poročal nemškemu cesarju o vojnem položaju.

Toda, kdo je ta načelnik, se ne ve. Kakor znano, je Moltke zbolel in njegov namestnik je postal vojni minister pl. Falkenhayn. Zato nekateri mislijo, da je sedaj načelnik pl. Falkenhayn. Toda potem bi moral biti že kdo drug imenovan vojnim ministrom.

Angleška pomožna križarka se potopila.

Amsterdam, dne 8. decembra.

Reuterjeva brzojavka iz Santiage poroča, da je nemška pomožna križarka „Prinz Eitel“ izkrcala v Papudi, ki je majhno pristanišče v bližini Valparaisa, posadko angleške pomožne križarke „Charcas“, ki je potopila pri Corralu angleško pomožno križarko.

Portugalska armada pripravljena.

Lizbona, 5. decembra.

Ministrski predsednik Machado je v obeh zbornicah izjavil, da so štiri skupine čet za odpotovanje v Afriko pripravljene. Ob enem se je objavila odredba, da se mobilizira še ena divizija, ki ima biti pripravljena, da odide na katerokoli bojišče. Pravi jo, da bo sedanje ministristvo kmalu odstopilo in se sestavilo novo iz zastopnikov vseh strank. Seveda so med temi „vsemi strankami“ katoličani zopet izključeni.

Turčija-Rusija-Anglija-Francija.

Turki zasedli rusko mesto.

Carigrad, 7. decembra.

Iz turškega glavnega stana se uradno poroča: V okolici reke Adžar (izhodno od Batuma) so se vršili novi, za turške čete uspešni boji. Rusom so Turki odvzeli 1 top, večjo množino bomb, orožja in streliva. Proti Turkom so rabili Rusi dum-dum kroglice. Napadi Rusov na turške postojanke na izhodni strani jezera Van ob turški meji (na Kavkazu) so ostali brezuspešni. Turške čete, ki so prodirale v smeri od mesta Revandus, so zasedle rusko mesto Saučbulak, ki leži 70 km od turške meje. Mesto Saučbulak je važna ruska postojanka v perzijski pokrajini Azerbejdžan.

Raznoterosti.

* **Kozaški konji v Mariboru.** Gosp. J. Lieninger, ki oskrbuje v Mariboru ter med Mariborom in Št. Lenartom vozno pošto, je kupil nekje na Ogrskem osem kozaških konjev, ki so jih naši vojaki polovili v Karpatih. Konje, ki so zelo divje naravi, je Lieninger pred nekaj dnevi spravil v Maribor.

* **Naši pionirji pozdravljajo.** Dobili smo sledečo dopisnico: Z bojišča, dne 3. decembra 1914. Za domovino vneti avstrijski pionirji-Slovenci pošiljamo našemu „Slovenskemu Gospodarju“, kakor vsem slovenskim Mariborčanom mnogo pozdravov! Boštjan Kristovič, Anton Krstovič, Ivan Mihalek, A. Radič, J. Zdolšek, Ivan Ric, Friderik Koler, Tomaž Brandstetter.